

Сарненський академік, скульптор, поет

- Та що про мене писати? Війна, школа, інститут, робота... І це говорить людина, яку нещодавно Інженерна академія України обрала своїм дійсним членом – академіком, який упродовж 50 років трудової діяльності не тільки розробив, а й упродовжив понад 30 інженерних напрацювань, технічних удосконалень і технологій. Серед них - торфовугільного брикетування й виробництва костроплит; циклонні топки з рідким шлаковидаленням; роторна сушка каоліну; газогенератор безперервної дії для переробки зношених шин у синтетичні енергоносії тощо.

Напружений ритм роботи, а можливо, й певні якості характеру, розповідає його вірна подруга Людмила Галюзіна, не залишили місця й часу, аби попіклуватись і запатентувати окремі з них, дуже масштабні. А ще впродовж півстоліття був у відпустці не більше, ніж 10 разів. Натомість прагнув принаймні 2-3 рази на рік поїхати на науково-практичні конференції на теми екології та енергозбереження.

Сьогодні хочу розповісти про надзвичайно цікавого вченого-науковця і практика-винахідника, скульптора та лірика, який переклав українською самого Омара Хайяма, закоханого у все на світі Анатолія СІНОЗАЦЬКОГО.

Йому виповнилося 7 місяців, коли почалася війна. У трирічному віці врізалось у пам'ять, як у світлиці на долівці спали німці. Ще дитиною змінив за десять років 12 шкіл, переїжджаючи з родиною з місця на місце (тато був військовим). У перший клас пішов у Німеччині, згодом був заклад освіти в підвалах Брестської фортеці, а закінчував школу в Броварах. Вчився українською, російською та білоруською мовами, тож може й писати трьома. Мріяв здобути освіту скульптора в Київському державному художньому інституті, але заради першої любові з однойменним ім'ям пішов за нею в гідромеліоративний, згодом одружилися. Однак жорстока хвороба забрала її в чоловіка. Підтримала й допомогла Людмила Василівна, з якою працювали пліч-о-пліч. І хоча разом 43 роки, вона до цього часу називає його на «ви», бо так звикла.

Трудитись Анатолій Сінозацький почав у 1962 р. в інституті «Укргіпроторфмєстпром» спочатку геологом, а згодом начальником експедиції. З 1964 по 1971 – головний інженер Одеського торфобрикетного заводу в системі «Укрзападуголь». 12 років керував заводами – буддирекцією, а потім одним із трьох найбільших торфобрикетних в Україні. Там працювали майже 2 тисячі чоловік, утримували 40 пожежних машин. На підприємстві, розповідає, було, як на війні, ліквідували 19 масштабних пожеж. Часом доводилося спати по 2-3 години на добу.

Ще 6 років будував за рахунок кредиту банку «Україна» перший в Україні міні-завод із виробництва конструкційних плит із відходів первинної переробки льону в Сарнах. Та скоро в державі перестали сіяти льон і в 1992-ому Анатолій Сінозацький організував приватне науково-виробниче підприємство «Фантомаш», що функціонує донині. Син Юрій очолює ТОВ «Прагмафактор». Обидві фірми є партнерами. «Фантомаш» проектує, а «Прагмафактор» втілює проекти в життя. Основним принципом виробничої діяльності колективу останнього є прагматичний підхід до вирішення завдань

машинобудівельного профілю, тож обрали саме таку назву. Наявність досвідчених спеціалістів дозволяє їм на високому рівні вирішувати технологічні завдання найрізноманітніших напрямків із виготовленням всього необхідного обладнання зі здачею «під ключ». А в складі групи компаній «ПлазмаТек» вони освоїли випуск практично всіх його видів, що використовують у технологічному циклі виготовлення зварювальних електродів. Також є низка досягнень у проектуванні дробильно-сортувальних комплексів. Спільно з ПНВП «Фантомаш» проводять роботу зі створення установок переробки промислових і побутових відходів у синтетичні енергоносії. Обидва підприємства – і «Фантомаш», і «Прагмафактор» - нині потребують рук зварників і слюсарів, готові прийняти їх на роботу.

Донька Світлана після закінчення Рівненського державного інституту культури викладає в Езотеричній Школі «Кайлас», де розвиває стійкі паранормальні здібності у своїх учнів. П'ятеро онуків подарували діти Анатолію Михайловичу, вже й правнука має. Всі вони пишаються чудовим батьком і дідусем, який винайшов альтернативу нафті. Прилад, а саме газогенератор, переробляє тонну відходів у корисні речовини. Не буду роз'яснювати саму технологію, бо не фахівець у цій галузі, однак акцентую увагу на тому, що найбільше палива виходить із пластикових пляшок, пакетів, зношених шин і гуми. Не секрет, що в Україні існує серйозна проблема – смітники з горами саме цих матеріалів. Тож, якщо серйозно зайнятися розвитком й удосконаленням приладу, питання повністю можна вирішити. Хоча калорійність одержуваного газу відносно низька, він цілком придатний для використання в топкових пристроях.

Винахід створений і запатентований у 2008 році. Нині Анатолій Сінозацький уже вдосконалив свою ідею, склав новий пристрій. Відмінність від попереднього: можливість переробки твердих відходів просто на звалищах. Робота самого генератора безперервна. Після кризового періоду діяльність відновили у 2012 році. Не секрет, щоб сформулювати таке пристосування, спочатку потрібно заснувати експериментальне, відпрацювати його на промисловому майданчику, а тоді можна рекламувати. Основна перепона - відсутність державної підтримки. Хоча саме цей проект вигідно профінансувати. Адже, якби встановили хоча б один такий прилад у райцентрі, не тільки забули б про сміття, а й отримали б додаткові ресурси.

До речі, збудований за його участі міні-завод у Сарнах не єдиний. У Клесові зводили оборонний, де працювали 350 юнаків і 350 дівчат, які випускали навігаційне обладнання для підводних човнів. Кожне дітище - як лебедина пісня автора. Не залишилося від підприємства нічого. У селищі на заводі «Моноліт» в одному з приміщень розмістили розширену модернізовану хлібопекарню (переробили куплену примітивну). Працівники випікали майже 2 тисячі буханок хліба, але почали з'являтися приватні пекарні, що поступово витіснили заводську.

Виготовляли насосні каналізаційні станції, дробарки для щебеню, навіть отримали замовлення на будівництво заводу на Рокитнівщині. Але після смерті першого заступника Міністра транспорту України, Генерального директора Укрзалізниці Григорія Кірпи воно завмерло. За досвідом і технологіями на торфобрикетні заводи приїжджали директори з Росії й Білорусі. Та хіба все перелічиш?

Не думав колись молодий хлопець, якого вабили скульптура, література та поезія, що все життя присвятить інженерним розробкам і науковим працям. Хоча захоплення свої не полишив. Не мав можливості друкувати власні поетичні твори, писав їх для найближчого оточення. У 90-і роки катастрофічно не вистачало грошей, тож узявся за переклади неперевершеного майстра рубайі Омара Хайяма, що до цього дня привертають до себе увагу поціновувачів мудрого слова. Ті, що читав раніше українською мовою, не задовольняли його ні як літератора, ні як інженера. За півтора місяця переклав сто чотиривіршів. Згодом опублікував їх своїм коштом і 500 просто подарував друзям й однокласникам під час зустрічі з випускниками. Вже знову можна перевидавати, каже, бо багатьох віршів там не вистачає.

На вхідному дзвінку мобільного в Анатолія Сінозацького лунає пісня Володимира Висоцького «Если друг оказался вдруг». Саме цей вірш поета, а ще «Гимнастика», він також переспівав рідною мовою. Жалкує, що рідко зараз можна почути українські пісні, такі, як «Степом, степом...», чи Назарія Яремчука. Але творча діяльність, на його переконання, найбільше затребувана. В умовах реального виробництва її можна здійснити. В Анатолія Михайловича вдома величезна бібліотека. Окрім того, він підтримує творчі контакти з багатьма працівниками галузевих та академічних інститутів.

Залишивши винахідника в кабінеті, з Людмилою Василівною піднялися ще на поверх вище, щоб зазирнути в конструкторське бюро, де трудиться переважно молодь. У коридорі звернула увагу на стенд. На чорно-білих світлинах зафіксовані найцінніші моменти з життя винахідника Анатолія Сінозацького. Думаю, ще почуємо про його нові інженерні розробки.

Марія КУЗЬМИЧ.